

Hallintovaliokunnalle

1. Aseen määritelmä

Lain muutosehdotuksen mukaan erilaiset paukkupatruuna-, muovikuula- ja leikkiaseet voisivat tulla aselain säädösten piiriin. Rajanveto oikean aseeseen ja sellaiseksi muutettavan esineen välillä voi olla mahdotonta. Monien valmistajien tuotteet voidaan muuttaa rakenteeltaan helposti sellaisiksi, että niillä voidaan ampua yhdestä muutamaan laukaukseen ennen kuin esine rikkoontuu. Nämä esineet ovat kuitenkin tosiasiallisesti tehty muuta käyttöä varten kuin luodin ampumiseen tarkoitettut. Suomessa em. esineitä on tällä hetkellä kymmeniä tuhansia laillisesti omistajillaan. Poliisitoiminnan yhteydessä tavattu esine täytyisi aina tekniseltä rakenteeltaan tarkastaa tarkoin asianmukaisessa teknisessä tutkimusyksikössä tai KRP:n aselaboratoriossa. Lakimuutoksen myötä näiden yksiköiden normaali toiminta voisi pahimmillaan ruuhkautua ja siten aiheuttaa viivästystä muulle esitutkinnalle.

2. Aseen osat.

Aseen runkoa ja äänenvaimenninta ei ole määritelty. Ampuma-aseeseen toiminnallisesti sopiva runko voi olla myös joissain leikkiaseissa tai muissa tällä hetkellä ja tulevan lain mukaan lupavapaissa esineissä. Leikkiaseesta irrallaan oleva oikeaan aseeseen sopiva runko olisi ristiriidassa tulevan lain 3 § kanssa, jossa kokonainen leikkiase on vapautettu lain soveltamisalan piiristä. Tällä hetkellä suomessa on arviolta 100 000 - 200 000 erilaista aseeseen runkoksi luokiteltavaa esinettä omistajillaan. Lukuun pitää lisätä lisäksi kaikki edellisten deaktivoimisäännösten aikaiset rungot, joita on arviolta 50 000 - 70 000. Näiden esineiden kirjaaminen aserekisteriin on jo valtava ja aikaa vievä urakka. Rungoista yleensä puuttuu valmistajan- ja muut tunnistetiedot. Näiden tietojen puuttuminen vaikeuttaa merkittävästi rungon myöhempää seuraamista ja valvontaa. Yksilöimätöntä esinettä on mahdoton jäljittää aukottomasti.

Kiinnitys- ja vaimennustavoiltaan teknisesti erilaisia äänenvaimentimia on monia. Henkilöllä voi olla hallussaan äänenvaimennin, joka ei sillä hetkellä sovi mihinkään aseeseen. Vaihtamalla vaimentimeen kierteellä kiinnitetty sovitin, on vaimennin jälleen aseeseen sopiva osa. Laissa tulisikin tarkoin määritellä missä vaiheessa äänenvaimenninta muistuttava putkimainen esine muuttuu aseeseen äänenvaimentimeksi. Rungon ja äänenvaimentimen määrittelemättömyys aiheuttaa merkittävän tulkinnanvaraisuuden ja pahimmillaan tulkinnat tukkisivat hallinto-oikeudet.

3. Ampumaseuraan kuuluminen.

Vaatus ampumaseuraan kuulumisesta voi aiheuttaa sen, että ampumaseuroja perustetaan vain todistusten kirjoittamista varten; esim. korvausta vastaan, taikka ystäväpiiri saa todistuksen ilman todellista harrastuneisuutta.

Valtaosa ampumaseuroista on löyhiä yhteenliittymiä, joissa harrastetaan ammuntaa asianmukaisesti ja valvotaan oman jäsenistön käyttäytymistä tarkoin. Nämä seurat eivät kuitenkaan ole yhdistyslain tarkoittamia ampuma- tai metsästysseuroja. Nämä pienet seurat kuihtuvat lakimuutoksen myötä pikku hiljaa pois, kun uusien ”jäsenien” ottaminen tulee mahdottomaksi.

Ampumakoulutusta antavat seurat voivat mielivaltaisesti valita jäsenensä ja periä näiltä maksuja mielensä mukaan. Seuraan kuuluminen voi joissain tilanteissa olla kohtuutonta; esim. henkilö asuu ampumaradan lähellä, mutta ko. rataa ei käytä mikään sopiva ampumaseura vaan henkilö joutuu siirtymään 100 km päähän harrastamaan ammuntaa.

Ampumaseurojen viranomaisvalvonta on huomattavan vaikeaa. Kouluttajaksi hyväksytty henkilö voi kouluttaessaan antaa hyvinkin heikkotasoisista tai muulla tavoin sopimatonta koulutusta ilman että valvontaviranomainen saisi tästä tietoa. Laki ei edellytä seuralta ilmoitusta käytettävistä radoista eikä harjoitteluajoista. Näiden tietojen puuttuminen estää tehokkaan viranomaisvalvonnan. Käytännössä osa viranomaisvalvonnasta siirrettäisiin seurojen vastuulle, koska aseasioiden salassapitosäännökset estävät viranomaisten tiedustelut seuroilta tai muilta henkilöiltä joilla olisi hakijasta tietoa. Hakijan arvioinnissa ja luvan myöntämisen perusteena käytettävät asiakirjat ovat hakijan itsensä toimittamia.

Aiheutetaanko myös kohtuuton tilanne aseluvan hakijalle, joka on menestyksekkäästi harjoitellut kahden vuoden ajan tietämättä, että viranomaisella on tiedossa joku seikka, mikä voi evätä henkilön asehankintaluvan. Tilanteen voisi estää aloittamalla lupaprosessi samalla kun henkilö aloittaa harrastuksen; antamalla tällöin ”välilupa” jossa todettaisiin, että tällä hetkellä ei ole tiedossa seikkaa, joka estäisi aseluvan saamisen. Samalla estettäisiin jo alkuvaiheessa sopimattomien henkilöiden ampumaharrastuksen aloittaminen.

Ampumaseuraan kuuluminen voi asealan valvonta- tai lupatyötä tekevälle virkamiehelle aiheuttaa esteellisyyden tietyissä työtehtävissä taikka saattaa oman seuran valvonnan kyseenalaiseksi. Tämän vuoksi monet esim. poliisimiehet eivät halua kuulua mihinkään ampumaseuraan.

4. Harrastuksen jatkumisen osoittaminen

Henkilön muuttaessa paikkakunnalta toiselle voi harrastus katketa ilman että harrastaja itse voi vaikuttaa asiaan millään lailla. Uudella asuinpaikalla ei välttämättä ole ampuma- tai harrastusseuraa, mutta harrastuspaikka olisi. Henkilö voisi itse harrastaa mutta ei voi saada sellaista todistusta, jolla voisi osoittaa viranomaisille harrastuksen jatkumisen. Tilanne voisi aiheuttaa omaisuuden realisoinnin kohtuuttoman edullisesti. Tällöin kiusaus omaisuuden ”kadottamiseen” tai muuhun lain kiertämiseen tuntuisi helpommalta vaihtoehdolta.

5. Siirtymäsäännös

Nykyisen lain aikana hankittuihin lupavapaisiin esineisiin, jotka tulisivat lupaa vaativiksi, pitäisi hakea lupa vuoden kuluessa uuden lain voimaantulosta. Vuoden siirtymäsäännös on liian lyhyt aika toteuttaa rekisterisyöttöjä, myöntää lupia ja tarkastaa esineet. Nykyisillä henkilöresursseilla siirtymäsäännöksen pitäisi olla vähintään kolme vuotta. Myös henkilöstön kouluttaminen ja aserekisterin muutokset vievät oman aikansa.